

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วัฒนาการการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย ในระหว่างปีพุทธศักราช 2414 จนถึงปีพุทธศักราช 2535 นี้ เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวัฒนาการของการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทยในระหว่างปีพุทธศักราช 2414 จนถึงปีพุทธศักราช 2535

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยใน 2 ลักษณะ คือ

1. การวิจัยเอกสาร
2. การสัมภาษณ์

1. การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และนำเสนอแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ได้แก่

- 1.1 เอกสารขั้นต้น
- 1.2 เอกสารชั้นรอง

1.1 เอกสารขั้นต้นและแหล่งข้อมูล

เอกสารขั้นต้นได้แก่ จดหมายเหตุ เอกสารทางราชการ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ เช่น หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ห้องสมุดกรมตำรวจราชานุกาฬ เป็นต้น

1.2 เอกสารชั้นรองและแหล่งข้อมูล

เอกสารชั้นรอง หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นจากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง เป็นการเขียนขึ้นหรือลอกจากหลักฐานเดิมที่เป็นตัวกำหนดอีกที หลักฐานเอกสารเหล่านี้ จะมีการถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาซึ่งอาจจะครั้งเดียวหรือหลาย ๆ ครั้ง ก็ได้ ถือว่าเป็นเอกสารชั้นรองทั้งสิ้น เช่น ประชุมพงศาวดาร ราชกิจจานุเบกษา คำประกาศ จดหมายเหตุของบาทหลวง ตำราประวัติศาสตร์ สารานุกรม หนังสือต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ บทความ วารสาร และวิทยานิพนธ์ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลที่ทำการค้นคว้าหลักฐานเอกสารชั้นรองที่สำคัญได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดคุรุสภา หอสมุดกรมวิชาการ พิพิธภัณฑ์แบบเรียนและห้องหนังสืองานศพวัดบวรนิเวศ ศูนย์ข้อมูลสตรีบ้านมั่งคศิลา สภาสตรีแห่งชาติ หอสมุดกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

เนื่องจากหลักฐานเอกสารชั้นต้น ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่ามากที่สุดในการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์นั้นหาได้ยากมาก และที่มีอยู่ก็ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากหลักฐานเอกสารชั้นรองมาประกอบเป็นส่วนใหญ่

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2414 - 2535 จำนวน 8 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการเลือกเป็นผู้มีคุณสมบัติดังนี้คือ

1. เป็นผู้มิประสพการณ์และเกี่ยวข้องกับกรมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดสร้างหลักสูตรการงานพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา
2. เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการใช้หลักสูตรและแผนการศึกษาชาติ
3. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย
4. สามารถให้ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยต้องการทราบ รวมทั้ง สามารถแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนะแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัยได้

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งมีขอบเขต ในการสัมภาษณ์ดังนี้คือ

- (1) ความเห็นเกี่ยวกับ สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในแต่ละยุค
- (2) ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีในแต่ละยุค
- (3) ความเห็นเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาชาติ กับความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่จัดสำหรับเยาวชนสตรี
- (4) ประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับ การจัดหลักสูตร นโยบาย การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เนื้อหาอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียน การสอน สื่อ การวัดผลและประเมินผล
- (5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนสตรี การปรับปรุงแก้ไข ทฤษฎีการเรียนการสอนในปัจจุบัน และแนวโน้มการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพในอนาคต

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่ผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกไว้ จำนวน 4 ท่าน พิจารณาเนื้อหาและความครอบคลุมในแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่คัดเลือกไว้

ขั้นตอนการสัมภาษณ์มีดังนี้

- ก. ติดต่อขอสัมภาษณ์ โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์พร้อมทั้งชี้แจงจุดมุ่งหมายและรายละเอียดของการสัมภาษณ์ เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านที่มีต่องานวิจัย
- ข. ส่งแบบฟอร์ม ขอบเขตเรื่องราวที่จะสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ทราบ เพื่อเตรียมข้อมูลล่วงหน้า และนัดหมายวัน เวลาที่จะไปสัมภาษณ์
- ค. ทำการสัมภาษณ์จริงตาม วัน เวลา และสถานที่ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์นัดหมายไว้ ซึ่งในการสัมภาษณ์ แต่ละท่านใช้เวลาโดยเฉลี่ยท่านละ 45 ถึง 60 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเปรียบเทียบ เพื่อประมวลถึงวิวัฒนาการการจัดการศึกษา

ให้แก่เยาวชนสตรีไทยในระดับประถมศึกษาในแต่ละยุค เสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในรูปของการบรรยายเชิงพรรณาประกอบตาราง โดยเรียงเรียงตามหัวข้อ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- สมมติฐานการวิจัย
- คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย
- วัตถุประสงค์ในงานวิจัย
- ขอบเขตของการวิจัย
- วิธีดำเนินการวิจัย
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย
 - ความหมายของการประถมศึกษา
 - ประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย
 - ลักษณะการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนสตรีไทย
- 2.2 แผนการศึกษาชาติ
- 2.3 หลักสูตร
- 2.4 อิทธิพลของการเมือง เศรษฐกิจ สภาพสังคม ค่านิยม และแนวคิดที่มีผลต่อการจัดการศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

- วัตถุประสงค์ในการวิจัย
- ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- การเก็บรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 การจัดการศึกษาของเยาวชนสตรีในแต่ละยุค

- ยุคการศึกษาของเยาวชนสตรีชั้นสูง (ช่วง พ.ศ. 2414 - 2440)
- ยุคเริ่มการศึกษาของเยาวชนสตรีสามัญ (ช่วง พ.ศ. 2441 - 2455)
- ยุคจัดการศึกษาของเยาวชนสตรีอย่างเป็นระบบ (ช่วง พ.ศ. 2456 - 2474)
- ยุคปรับปรุงการศึกษาของเยาวชนสตรี (ช่วง พ.ศ. 2475 - 2502)
- ยุคพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของเยาวชนสตรี (ช่วง พ.ศ. 2503 - 2535)

บทที่ 5 อิทธิพลที่มีผลต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ที่จัดให้แก่เยาวชนสตรีไทย

- สภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- ค่านิยม
- แนวคิด

บทที่ 6 วิเคราะห์การจัดการศึกษา ในระดับประถมศึกษา ที่จัดให้แก่เยาวชนสตรีไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2414 - 2535

- อิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจ สภาพสังคม ค่านิยม และแนวคิด
- ลักษณะการจัดการศึกษา
- แผนการศึกษาชาติ

บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ